

Referat Miejskiej Pracowni Urbanistycznej
Wydział Planowania Przestrzennego
Urzędu Miejskiego w Gliwicach

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
miasta Gliwice dla obszaru położonego przy ul. Pszczyńskiej, w rejonie
węzła autostradowego „Gliwice-Sośnica”

Opracował:

mgr Piotr Dawidko

wersja do wyłożenia do publicznego wglądu_5_02_2020_12_04

Gliwice
Grudzień 2020 r.

Spis treści:

Spis treści:	2
1. Wprowadzenie	4
1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	4
1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	4
2. Opis istniejącego stanu i problemów środowiska	5
2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	5
<i>Położenie</i>	5
<i>Istniejące zagospodarowanie</i>	6
<i>Budowa geologiczna i geomorfologia terenu</i>	8
<i>Warunki klimatyczne</i>	9
<i>Wody powierzchniowe i podziemne</i>	9
<i>Warunki glebowe</i>	10
<i>Szata roślinna</i>	11
<i>Świat zwierzęcy</i>	11
<i>Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione</i>	11
<i>Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji</i>	11
<i>Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu</i>	13
2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody	14
<i>Powietrze atmosferyczne</i>	14
<i>Promieniowanie elektromagnetyczne</i>	14
3. Wpływ ustaleń planu na środowisko	16
3.1. Ustalenia planu	16
<i>Uwarunkowania ekofizjograficzne</i>	16
<i>Ustalenia projektu planu oraz jego powiązania z innymi dokumentami</i>	16
<i>Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi</i>	18
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	18
3.3. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	18
3.4. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	19
<i>Wpływ na glebę i powierzchnię ziemi</i>	20
<i>Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne</i>	20
<i>Wpływ na powietrze atmosferyczne</i>	20
<i>Wpływ na klimat akustyczny</i>	21
<i>Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy</i>	21
<i>Wpływ na klimat lokalny</i>	21
<i>Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne</i>	21
<i>Wpływ na zdrowie ludzi</i>	21
<i>Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych</i>	22

<i>Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze</i>	<i>22</i>
3.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu	23
<i>Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego.....</i>	<i>23</i>
<i>Dokumenty szczebla krajowego</i>	<i>24</i>
<i>Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i>	<i>25</i>
<i>Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego</i>	<i>26</i>
3.6. Możliwe transgraniczne oddziaływanie	27
3.7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu	27
4. Podsumowanie.....	28
4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu	28
4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	28
4.3 Materiały źródłowe	30

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu określenie uwarunkowań istniejącego stanu środowiska przyrodniczego oraz wskazanie skutków oddziaływania na środowisko wynikających z realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Prognoza jest częścią projektu planu, która stanowi element zapewniający utrzymanie równowagi przyrodniczej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (zw. dalej *ustawą ocenową*), która jednocześnie ustala zakres merytoryczny opracowania. Zgodnie z art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (zw. dalej *upzp*) prognozę oddziaływania na środowisko sporządza organ opracowujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Częścią prognozy jest załącznik graficzny.

Projekt miejscowego planu, dla potrzeb którego sporządzana jest niniejsza prognoza, opracowany został w oparciu o uchwałę nr VI/101/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego przy ul. Pszczyńskiej, w rejonie węzła autostradowego „Gliwice-Sośnica” (zw. dalej *projektem planu*). Zakres przestrzenny projektu planu stanowi obszar o powierzchni ok 16,4 ha, obejmujący fragment dzielnicy Ligota Zabrska położony po wschodniej stronie ulicy Pszczyńskiej, na południe od terenu KWK „Sośnica” i na północ od zjazdu z autostrady A1.

Zgodnie art. 53 *ustawy ocenowej* otrzymano uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości przygotowywanej prognozy oddziaływania na środowisko od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak WOOŚ.411.146.2019 z dn. 26 lipca 2019 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach (pismo znak NS/ZNS-G-522(1)/19 z dn. 30 lipca 2019 r.).

1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

W trakcie przygotowania niniejszego opracowania rozpoznano walory i zasoby przyrodnicze, stan zagospodarowania, walory krajobrazowe, stan środowiska i istniejące zagrożenia oraz uciążliwości dla środowiska i zdrowia człowieka. Wykorzystano opracowania poruszające problematykę ochrony środowiska miasta Gliwice, materiały kartograficzne, a także przeprowadzono wizję terenu.

Zastosowana w prognozie metoda polega na porównaniu obecnego funkcjonowania środowiska obszaru z funkcjonowaniem przewidywanym jako skutek realizacji ustaleń projektu planu. Przewidywane oddziaływanie na środowisko ustaleń projektu planu określono według takich kryteriów, jak:

- **charakter zmian:** korzystne, potencjalnie korzystne, neutralne, potencjalnie niekorzystne, niekorzystne;
- **intensywność przekształceń:** brak, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne;

- **bezpośredniość oddziaływania:** bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane;
- **okres trwania oddziaływania:** krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe;
- **częstotliwość oddziaływania:** brak, chwilowe, stałe;
- **trwałość oddziaływania:** odwracalne, częściowo odwracalne, nieodwracalne.

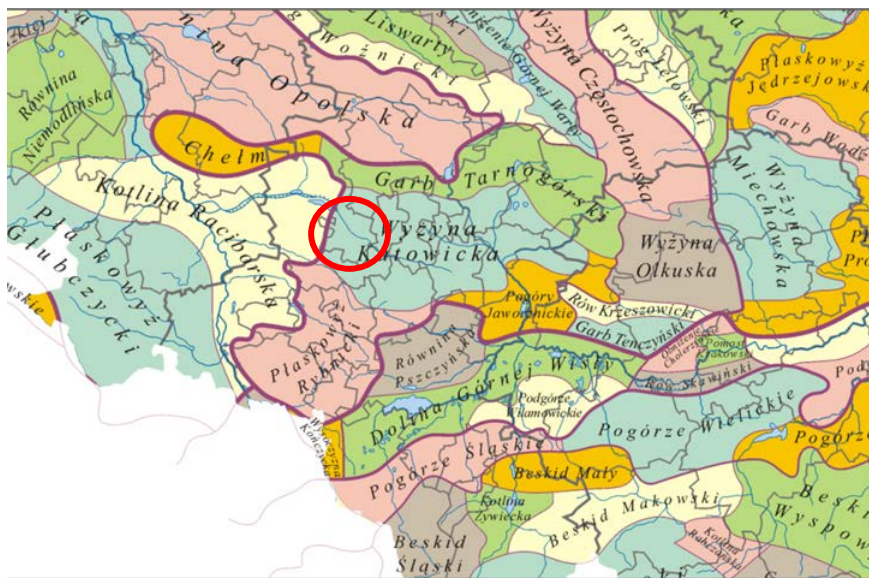
2. Opis istniejącego stanu i problemów środowiska

2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Położenie

Gliwice położone są w południowej Polsce, w środkowej części województwa śląskiego, na terenie Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Miasto leży w zachodniej części Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, na przecięciu szlaków komunikacyjnych wschód-zachód (autostrada A4, linia kolejowa 137) i północ-południe (autostrada A1). Od strony północnej z Gliwicami graniczą: Pyskowice i gmina Zbrostawice, od wschodniej: Zabrze i gmina Gierałtówice, od południowej: Knurów i gmina Pilchowice, zaś od strony zachodniej gminy: Sośnicowice i Rudziniec.

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski Jerzego Kondrackiego, Gliwice leżą prawie w całości na obszarze makroregionu Wyżyny Śląskiej, w mezoregionie Wyżyna Katowicka. Niewielki fragment zachodniej części miasta wchodzi w skład makroregionu Niziny Śląskiej (Kotliny Raciborskiej)¹.

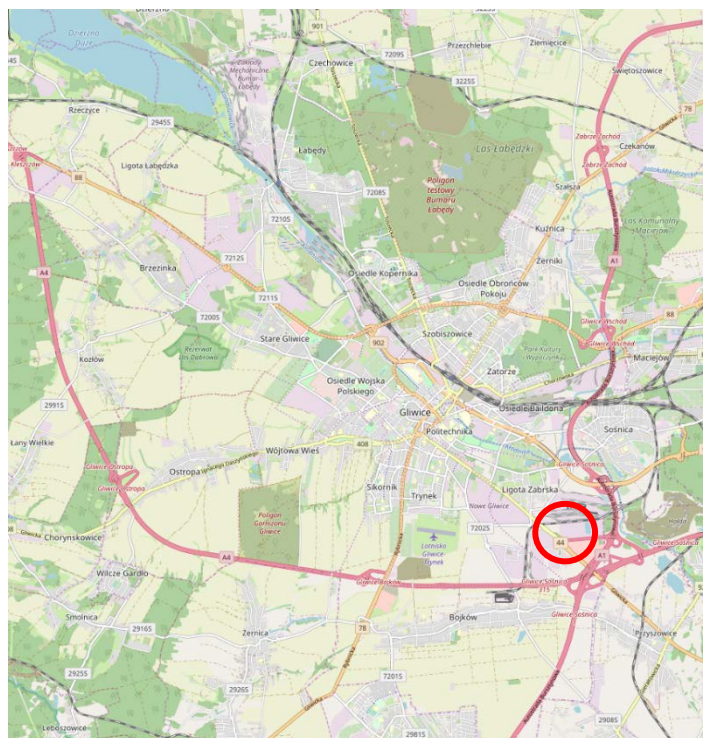

Rys. 1. Podział fizyczno-geograficzny Polski wg Jerzego Kondrackiego.

Źródło: Kondracki J., 2002, *Geografia Regionalna Polski*, PWN, Warszawa

Teren opracowania zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części miasta, na obszarze dzielnicy Ligota Zabrska (Rys. 2.).

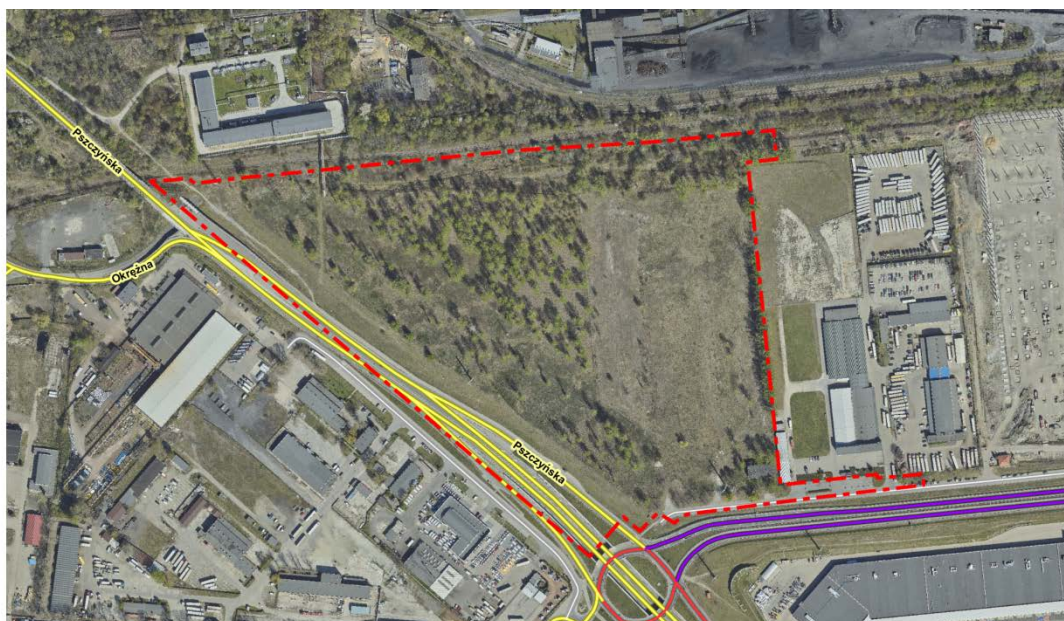
¹ Kondracki J., 2002, *Geografia Regionalna Polski*, PWN, Warszawa

Rys. 2. Lokalizacja obszaru objętego opracowaniem w granicach miasta Gliwice.

Źródło: openstreetmap.org

Granice terenu opracowania zostały wskazane na Rys. 3.

Rys. 3. Obszar objęty opracowaniem.

Źródło: MSIP Gliwice

Istniejące zagospodarowanie

Obszar opracowania obejmuje pokryte spontaniczną roślinnością tereny nieużytków, sąsiadujące z zabudową przemysłową dzielnicy Ligota Zabrska, a także fragment węzła autostradowego “Sośnica” i ul. Pszczyńskiej.

Fot. 1. Obszar objęty opracowaniem – część zachodnia (ul. Pszczyńska).

Opracowanie: Referat Miejskiej Pracowni Urbanistycznej

Fot. 2 Obszar objęty opracowaniem – widok na sąsiadujące obiekty KWK „Sośnica”.

Opracowanie: Referat Miejskiej Pracowni Urbanistycznej

Budowa geologiczna i geomorfologia terenu

W ujęciu geologicznym Gliwice położone są na pograniczu Zapadliska Górnośląskiego i Monokliny Śląsko-Krakowskiej. Podłoże Zapadliska Górnośląskiego stanowią prekambryjskie utwory metamorficzne krystaliniku górnośląskiego zalegające na głębokości kilku tysięcy metrów. Utwory krystaliczne przykryte są osadami (piaskowcami i zlepieńcami) dewonu, nad którymi występują z kolei fliszowe osady karbonu dolnego (kulmu). W górnych partiach utworów kulmu pojawiają się wkładki skał węglanowych. Główna seria osadowa niecki górnośląskiej składa się z osadów paralicznych warstw brzeźnych (namuru A) – naprzemianległych iłowców, mułowców i piaskowców z cienkimi (1 – 1,5 m) pokładami węgla kamiennego, a także osadów limnicznych: warstw siodłowych (namuru B) i łękowych (namuru C i westfalu), wykształconych w postaci piaskowców gruboziarnistych z wkładkami cienkich warstw łupków ilastych i grubymi pokładami węgla (do 7 metrów)². W granicach Gliwic utwory karbońskie zalegają dość płytko (od ok. 50 do ok. 250 m), z czego na obszarze opracowania głębokość zalegania stropu karbonu można szacować na ok. 90 m ppt³. Miąższość osadów karbońskich wynosi kilka tysięcy metrów, w rejonie Gliwic są rozpoznane do głębokości ok. 1000 m.

Powyżej utworów karbońskich występują osady triasu. Są to utwory pstrego piaskowca oraz utwory wapienia muszlowego. Miąższość osadów triasu osiąga od ok. 100 do ok. 170 metrów. Lokalnie, osadów tych brak na skutek erozji zachodzącej w jurze i kredzie, co ma miejsce w przypadku obszaru opracowania – w najbliższych otworach badawczych warstwy karbońskie przykryte są bezpośrednio osadami neogenu⁴.

Utwory neogenu stanowią miocenne iły, mułowce i margle z wkładkami gipsów, soli i wapieni słodkowodnych. W stropie tej serii występuje kilkunastometrowa warstwa piasków i żwirów. Łączna miąższość utworów neogenu jest zmienna i może sięgać ponad 200 m w zachodniej części miasta Gliwice. Na obszarze opracowania strop miocenu występuje na głębokości ok. 25 – 35 metrów⁵.

Najmłodszym ogniwem stratygraficznym są osady czwartorzędu, których grubość wynosi ok. 30 m. Są to plejstocenne gliny zwałowe i piaski lodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego⁶.

Pod względem morfologicznym rejon Gliwic należy do słabo urozmaiconych. Rzędne powierzchni terenu wahają się w granicach od 210 m npm (okolice Portu Gliwickiego) do 279 m npm (okolice Bojkowa). Obniżenie terenu przebiega z kierunku z południowo – wschodniego na północny zachód i związane jest z doliną rzeki Kłodnicy. Średnie wyniesienie miasta wynosi 230 m npm. Deniwelacje terenu wynoszą około 69 metrów⁷.

Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach wysoczyzny morenowej, która została silnie przekształcona w wyniku działalności przemysłowej (niwelacje, hałdy, osadniki). W chwili obecnej nie występują na nim większe różnice wysokości. W części północnej zlokalizowane są niewielkie obniżenia, związane z rowami melioracyjnymi i przebiegająca w wykopie boczną kolejową. Według *Atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, na terenie opracowania występują w większości grunty średnio korzystne dla budownictwa⁸.

Obszar planu położony jest w granicach udokumentowanego złoża węgla kamiennego Sośnica nr WK 338. Ukształtowanie terenu nie wykazuje zagrożenia występowania osuwisk.

² Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa

³ Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

⁴ ibidem

⁵ Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa

⁶ ibidem

⁷ Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020, Uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.

⁸ ibidem

Warunki klimatyczne

Gliwice położone są w południowo – zachodniej części Wyżyny Śląskiej. Fakt, że jest to obszar wyżynny, ma duży wpływ na kształtowanie się warunków klimatycznych. Na terenie miasta Gliwice średnie miesięczne usłonecznienie rzeczywiste jest najniższe w styczniu i wynosi minimum 40 godzin. Najwyższe usłonecznienie rzeczywiste wynosi ponad 200 godzin. Ze względu na zmienność średnich przestrzennych temperatur powietrza w ciągu roku można stwierdzić, że średnia roczna temperatura powietrza na obszarze Miasta Gliwice waha się w granicach 7-8 °C. Średnia miesięczna temperatura stycznia wynosi od -2 do -3 °C, natomiast średnia miesięczna temperatura lipca waha się pomiędzy 14 a 16 °C. Opady kształtują się w granicach 600-800 mm rocznie. Wiatry są słabe i bardzo słabe, głównie z kierunku zachodniego⁹. Okres wegetacyjny na terenie Gliwic trwa około 205 dni.

Poza elementami naturalnymi, ważnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się klimatu powiatu gliwickiego i całego województwa śląskiego jest wysoki stopień urbanizacji i uprzemysłowienia. Koncentracja przemysłu oraz znaczny odsetek zabudowy miejskiej powodują występowanie dużej emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych ze źródeł punktowych i liniowych, a także pojawienie się tzw. miejskiej wyspy ciepła. Powstawanie miejskiej wyspy ciepła, objawiającej się wzrostem temperatury w obszarze śródmiejskim nawet o 6 °C w stosunku do obszarów pozamiejskich, spowodowane jest zmianą warunków radiacyjnych, termicznych i wilgotnościowych wynikającą z intensywnej zabudowy i redukcji powierzchni terenów zielonych. Następstwem tego zjawiska jest inny przebieg elementów klimatu niż w warunkach naturalnych¹⁰.

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody podziemne występują na różnych głębokościach i związane są z różnymi jednostkami litologicznymi i stratygraficznymi. W obrębie miasta Gliwice stwierdzono występowanie trzech poziomów wodonośnych w strefie głębokości występowania wód zwykłych¹¹:

- poziom wodonośny obejmujący utwory formacji triasowej, w którym wyróżniono horyzonty wodonośne wapienia muszlowego i retu, oraz środkowego i dolnego piaskowca;
- poziom wodonośny utworów neogeńskich, związany z wkładkami i soczewkami piasków i żwirów;
- poziom wodonośny czwartorzędowy, związany z piaskami i żwirami akumulacji polodowcowej¹².

Teren opracowania położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 129. W aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry stan chemiczny JCWPd został określony jako dobry, zaś stan ilościowy jako słaby. Możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona ze względu na przyczyny antropogeniczne: intensywny pobór odwodnieniowy oraz pobór na zaopatrzenie ludności, a także potencjalne zanieczyszczenia generowane przez funkcjonujące zakłady przemysłowe i górnicze¹³.

Zgodnie z informacjami zawartymi w *Mapie hydrogeologicznej Polski*, w granicach obszaru opracowania i jego bezpośrednim sąsiedztwie występuje jedynie czwartorzędowy poziom wodonośny (ozn. 1 pż/rm/zn(s)/PQ), wytworzony w piaskach i żwirach polodowcowych¹⁴. Poziom ten zasilany jest na drodze bezpośredniej infiltracji

⁹ Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020, Uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.

¹⁰ ibidem

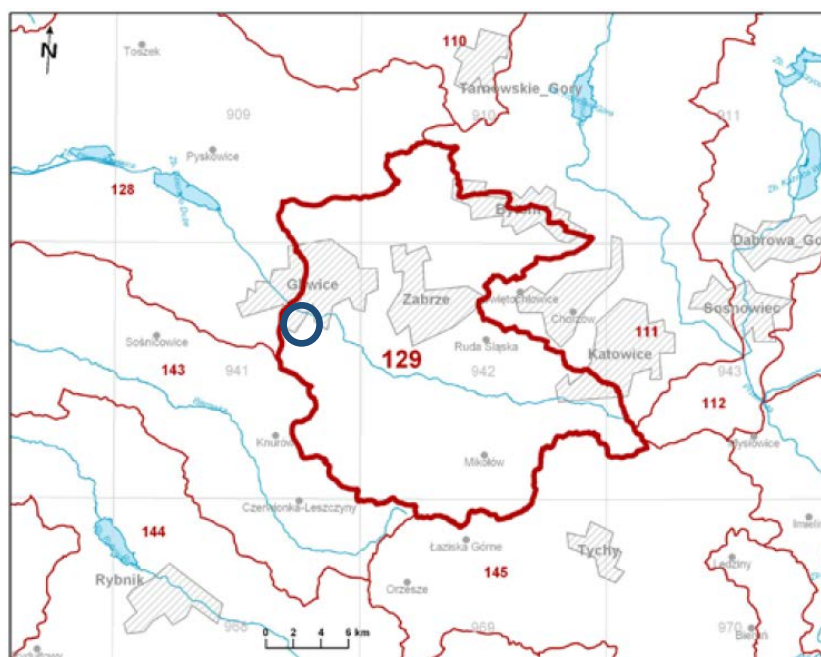
¹¹ Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miast Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

¹² *Mapa hydrogeologiczna Polski*, 2006, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

¹³ Państwowa Służba Hydrogeologiczna, www.pgi.gov.pl/psh

¹⁴ *Mapa hydrogeologiczna Polski*, 1998, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

wód opadowych i dlatego jest najbardziej narażony na zanieczyszczenia. Na obszarze opracowania zwierciadło wody podziemnej znajduje się na głębokości od ok. 1 do ponad 10 metrów¹⁵.

Rys. 4. Lokalizacja obszaru opracowania w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 129.

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna www.pgi.gov.pl/psh

Miasto Gliwice w całości przynależy do zlewni rzeki Odry, odwadniane jest przez rzekę Kłodnicę (ciek II rzędu) wraz z jej dopływami - Bytomką, Ostropką, Czerniawką, Potokiem Guido (Sośnickim), Kozłówką. Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach jednolitej części wód nr RW6000911655 (Kłodnica od Promnej do Kozłówki). Kłodnica należy do rzek typu nizinnej o małym spadku i niewielkiej sile erozji, bierze początek na wysokości ok. 320 m. n.p.m. w południowej części Katowic. Rzeką wzbogacana jest wodami z obcych zlewni oraz wodami pochodzenia antropogenicznego. Największy udział w zanieczyszczeniu wód mają ścieki gospodarczo - bytowe, spływające systemem kanalizacji sanitarnej¹⁶.

W obszarze opracowania nie występują naturalne ciek i zbiorniki wodne. Obszar opracowania leży poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią oraz poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi.

Warunki glebowe

Naturalne typy gleb reprezentowane są na terenie wysoczyzny polodowcowej i jej skłonu głównie przez gleby płowe lekkie i średnie, wytworzone z glin zwałowych oraz ich zwietrzelin. Gleby te współwystępują z glebami brunatnymi na obszarach występowania polodowcowych glin, pyłów, piaskowców i iłów¹⁷.

Gleby obszaru opracowania zostały przekształcone przez człowieka za pomocą przeprowadzonych na potrzeby zagospodarowania przemysłowego niwelacji, nadsypywania i innych prac ziemnych. Ze względu na sposób zagospodarowania oraz oddziaływania związane z przemysłem na terenie opracowania występują przede

¹⁵ Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa

¹⁶ *Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020*, Uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.

¹⁷ Dulias R., Hibzar A. (red), 2008, *Górnśląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny*, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec

wszystkim gleby antropogeniczne industrioziemne (nasypowe), z niewielkimi fragmentami naturalnych gleb pólowych i rdzawych. Na obszarze planu miejscowego nie prowadzi się produkcji rolniczej.

Szata roślinna

W granicach obszaru opracowania występują głównie zbiorowiska nieurządzonej zieleni niskiej i wysokiej, z czego w jego północnej, bardziej wilgotnej części występują licznie zadrzewienia, część południowa ma natomiast charakter nieużytków pokrytych roślinnością niską.

Drzewa obszaru opracowania reprezentowane są przez gatunki rozpowszechnione w środowisku miejskim i odporne na występujące na jego terenie warunki – dominują samosiejki topoli balsamicznej i topoli czarnej, klonu jawor, a także pojedyncze egzemplarze brzozy brodawkowatej, robinii akacjowej i dębu czerwonego.

Wśród zieleni niskiej licznie występują m.in. nawłóć pospolita, podbiał pospolity, a także cykoria podróżnik, szczaw kędzierzawy i inne wiechlinowate.

Na obszarze opracowania nie identyfikuje się stanowisk chronionych gatunków roślin.

Świat zwierzęcy

Na obszarze opracowania faunę reprezentują głównie gatunki przystosowane do życia w środowisku przyrodniczym przekształconym przez człowieka. Występują synantropijne gatunki ptactwa: wróbel zwyczajny, kawka zwyczajna, bogatka zwyczajna, kwiczoł, kos zwyczajny itd. Okresowo bytować mogą również drobne gatunki ssaków (mysz domowa, szczur wędrowny, kuna domowa, kret europejski itd.).

Zgodnie z dostępnymi danymi, na obszarze opracowania nie identyfikuje się stanowisk chronionych gatunków zwierząt.

Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione

Pierwsze wzmianki o wsi Ligota Zabrska pochodzą z XIII wieku. Do połowy XIX wieku był to obszar o charakterze rolniczym, który z chwilą uruchomienia cegielni i kopalni węgla kamiennego "Sośnica" (1916) zmienił swój charakter na przemysłowy, wraz z towarzyszącą przemysłowi zabudową mieszkaniową. Budowa węzła autostradowego "Gliwice-Sośnica" (2010) spowodowała dodatkowe przekształcenia okolicznego obszaru, związane z przeznaczeniem terenów pod system zjazdów, łącznic i pozostałej infrastruktury komunikacyjnej.

Na obszarze opracowania nie zidentyfikowano cennych zasobów krajobrazowych ani kulturowych, obiektów chronionych, nie ujawniono stanowisk archeologicznych. Na obszarze opracowania oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie znajdują się również obszary chronione Natura 2000 ani obiekty objęte przepisami o ochronie przyrody.

Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji

Czynniki antropopresji oddziałują negatywnie na komponenty abiotyczne i biotyczne, a także na strukturę i funkcjonowanie systemu przyrodniczego. Pod pojęciem odporności rozumie się najczęściej taką progową wartość parametrów otoczenia systemu przyrodniczego, przy której system się nie zmienia lub zmiany są odwracalne po ustaniu zakłócenia. Zróżnicowaną odporność elementów środowiska na degradację ukazuje tabela 1.

Zdolność do regeneracji posiadają przede wszystkim komponenty biotyczne, a spośród abiotycznych – hydrosfera i klimat. Regeneracja przyrody odbywa się dzięki procesowi sukcesji i rozprzestrzeniania się gatunków. Zdolność do regeneracji najczęściej wyrażana jest długością czasu, jaki upływa między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko, a powrotem środowiska do stanu, który występował przed rozpoczęciem działania tych czynników.

Tab. 1. Odporność elementów środowiska na degradację.

Elementy mało odporne	Elementy średnio odporne	Elementy odporne
<ul style="list-style-type: none"> wody podziemne podłoże gruntowe szczególnie na terenach o spadkach powyżej 11%, środowisko glebowe: <ul style="list-style-type: none"> mało odporne w części terenu o nachyleniu >11%, pozbawienie pokrywy roślinnej może wywołać wzmożony proces erozji gleb klimat akustyczny warunki mezoklimatyczne zbioryska roślinne i fauna 	<ul style="list-style-type: none"> podłoże gruntowe: <ul style="list-style-type: none"> gleby klas bonitacyjnych III – IV tereny o nachyleniu 5 – 11° zbioryska roślinne i fauna: <ul style="list-style-type: none"> trwałe użytki zielone zielenie nieurządzona 	<ul style="list-style-type: none"> podłoże gruntowe: <ul style="list-style-type: none"> grunty antropogeniczne przekształcone mechanicznie i/lub chemicznie tereny o nachyleniu 0-5° zbioryska roślinne i fauna: <ul style="list-style-type: none"> zielenie urządzona fauna i flora synantropijna

Opracowanie: Referat Miejskiej Pracowni Urbanistycznej

Ocena zdolności środowiska do regeneracji należy do zadań najtrudniejszych, gdyż:

- środowisko bardzo rzadko wraca do takiego samego stanu, jaki istniał przed wystąpieniem oddziaływań,
- degradacja środowiska często następuje pod wpływem synergicznego oddziaływania kilku czynników i nie można stwierdzić, który z nich odgrywa ważniejszą rolę, a wstrzymanie ich oddziaływania nie następuje jednocześnie,
- regeneracja przebiegająca pod wpływem czynników naturalnych (po zaniechaniu antropopresji) często wspomagana jest celowymi działaniami człowieka (np. rekultywacja) i wówczas jej tempo jest zróżnicowane,
- wiele procesów regeneracyjnych (odnoszących się np. do roślinności lub zasobów wód podziemnych) trwa długo i może przekraczać długość życia jednego pokolenia ludzi¹⁸.

Skala czasu niezbędnego dla osiągnięcia oczekiwanego efektu regeneracji stanu danego elementu środowiska przyrodniczego jest wyraźnie zróżnicowana, co ukazuje tabela 2.

Tab. 2. Regeneracja poszczególnych elementów środowiska.

Regeneracja krótkoterminowa (< 50 lat)	Regeneracja długoterminowa (> 50 lat)	Regeneracja w skali historycznej (> 100 lat)
<ul style="list-style-type: none"> wody powierzchniowe stan atmosfery roślinność spontaniczna i synantropijna 	<ul style="list-style-type: none"> rekultywacja gleb naturalna sukcesja roślinna 	<ul style="list-style-type: none"> samooczyszczanie wód podziemnych detoksykacja gleb

Opracowanie: Referat Miejskiej Pracowni Urbanistycznej

¹⁸ Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa

Rozpatrując analizowany obszar należy stwierdzić, że elementy środowiska przyrodniczego w jego granicach są silnie antropogenicznie przekształcone. Obecnie w granicach opracowania kształtują się lokalnie spontaniczne zbiorowiska roślinne wraz z populacjami synantropijnej fauny, charakteryzujące się odpornością na występującą antropopresję. W związku z powyższym można stwierdzić, że lokalne środowisko wykształciło wysoki próg odporności na negatywne oddziaływania oraz zdolność do regeneracji, przy jednoczesnym braku obecności cennych siedlisk i gatunków. Równocześnie, ze względu na trwały i trudno odwracalny charakter projektowanych na obszarze opracowania zmian, w przewidywalnej perspektywie czasowej nie można wskazać okresu, w którym do takiej regeneracji mogłoby dojść.

Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu

Na obszarze opracowania obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- na przeważającej części obszaru: *miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla dzielnicy Ligota Zabrska oraz dzielnicy przemysłowo-składowej położonej pomiędzy ul. Pszczyńską i ul. Bojkowską* (uchwała nr XLVII/1217/2006 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 26 października 2006 r.);
- w południowo-zachodnim fragmencie obszaru: *zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* (uchwała nr XXV/555/2001 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 11 stycznia 2001 r.);
- w południowo-wschodnim fragmencie obszaru: *zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* (uchwała nr XIII/230/2003 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 23 października 2003 r.).

Zapisy powyższych planów miejscowych wprowadzają na przedmiotowym obszarze zabudowę usługową, przemysłowo-usługową, a także zieleni niską i wysoką oraz infrastrukturę komunikacyjną. Projekt nowego planu miejscowego ujednolici ich przeznaczenie jako U/P (tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej), ponadto nieznacznie powiększa (o 1,23 ha) przedmiotowe tereny kosztem pasa zieleni niskiej i wysokiej od strony ul. Pszczyńskiej oraz niewykorzystanych rezerw pod tereny komunikacyjne. W związku z powyższym, brak realizacji ustaleń przedmiotowego projektu spowoduje wystąpienie zmian w środowisku o skali i uciążliwości podobnych do przedstawionych w niniejszej prognozie.

Rys. 5. Połączone rysunki obowiązujących obecnie planów miejscowych wraz z naniesioną granicą opracowania nowego planu miejscowego.

Źródło: MSIP Gliwice

2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Powietrze atmosferyczne

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca rok 2019, została przeprowadzona przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Departamentu Monitoringu Środowiska GIOŚ w oparciu o wyniki badań z 216 stanowisk, w tym stacji pomiarowej WIOŚ zlokalizowanej w Gliwicach przy ul. Mewy (ok. 3,5 km od zachodniego skraju obszaru opracowania).

Zgodnie z uzyskanymi danymi, średnie roczne stężenie pyłu **PM₁₀** w 2019 roku wyniosło w Gliwicach 33 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi wartość poniżej maksymalnej dopuszczalnej (40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego **PM₁₀** była niższa o 33 niż w poprzednim roku i wyniosła 59 dni (dopuszczalne 35 dni). Średnia wartość stężenia pyłu zawieszonego **PM_{2,5}** wyniosła 26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, niewiele przekraczając wartość dopuszczalną wynoszącą 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co oznacza spadek o 7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w stosunku do roku poprzedniego. Średnioroczne stężenia **benzo(a)pirenu** na najbliższej Gliwicom stacji pomiarowej w Knurowie wyniosły około 7 ng/m^3 , przekraczając wartość dopuszczalną (1 ng/m^3).

Tab. 3. Klasy stref (według Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) dla poszczególnych zanieczyszczeń, uśrednione dla aglomeracji górnośląskiej.

Substancja	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Klasa strefy	A	C	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C

Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego; klasa C – powyżej poziomu docelowego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2019

Stężenia pozostałych analizowanych substancji – m.in. **dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla** oraz **metali ciężkich** w pyłe zawieszonym nie przekroczyły na terenie miasta właściwych norm. Uzyskane wyniki pomiarów, a zwłaszcza wyraźne sezonowe zróżnicowanie emisji pyłów i benzo(a)pirenu, wskazują, że główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Wpływ emisji przemysłowej i liniowej jest mniejszy, przy czym w przypadku

ruchu samochodowego należy brać pod uwagę zarówno emisję pierwotną (silniki spalinowe, układy hamulcowe), jak i emisję wtórną (unos pyłów z powierzchni jezdnych)¹⁹. Powyższe nie dotyczy jedynie emisji tlenków azotu, których głównymi emitentami pozostają przemysł oraz transport drogowy.

Tab. 4. Emisje zanieczyszczeń w 2019 r. w aglomeracji górnośląskiej według źródła.

Substancja	Emisja [kg]					Suma emisji
	Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Hałdy i wyrobiska	Inne	
B(a)P	1 734	6,9	140	0	0,3	1881,2
PM _{2,5}	2 823 206	313 971	2 272 438	229 960	22 466	5 662 041
PM ₁₀	2 877 027	411 846	3 125 447	958 393	79 378	7 452 092
NO _x	730 087	7 003 651	20 281 943	0	641 135	28 656 815

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2019

Promieniowanie elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne jest emitowane przez m.in.: napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, urządzenia łączności radiowej i telefonii komórkowej, a także stacje radiolokacyjne i urządzenia radionawigacyjne.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego na obszarze opracowania są elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV. Wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych niezbędne jest utrzymanie stref technicznych, ograniczających zagospodarowanie. W obrębie tych stref wznoszenie budynków, obiektów, urządzeń, a także zadrzewienie terenu jest regulowane przepisami szczególnymi.

Zasady ochrony środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r., w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych różnicuje się wyłącznie ze względu na obecność ludzi (tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i miejsca dostępne dla ludności).

Tab. 5. Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko dla miejsc dostępnych dla ludności oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
0 Hz	10 kV/m	2500 A/m	-
Od 0 Hz do 0,5 Hz	-	2500 A/m	-
Od 0,5 Hz do 50 Hz	10 kV/m	60 A/m	-
Od 0,05 kHz do 1 kHz	-	3/f A/m	-
Od 0,001 MHz do 3 MHz	20 V/m	3 A/m	-
Od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	-	-
Od 300 MHz do 300 GHz	7 V/m	-	0,1 W/m ²

¹⁹ Szczygiel A. i in., 2020, Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2019, GIOŚ, Warszawa

3. Wpływ ustaleń planu na środowisko

3.1. Ustalenia planu

Uwarunkowania ekofizjograficzne

W opracowaniu ekofizjograficznym (*Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego: 1) dla terenu obejmującego dzielnicę Sośnica-Południe; 2) dla terenu obejmującego dzielnicę Ligota Zabrska oraz dzielnicę przemysłowo-składową położoną pomiędzy ul. Pszczyńską i ul. Bojkowską; 3) dla terenu obejmującego dzielnicę przemysłowo-składową położoną pomiędzy planowaną obwodnicą a autostradą A4 i projektowaną autostradą A1; 4) dla terenu obejmującego część KSSE Podstrefy Gliwice "Obszar Bojkowska" położonego na wschód od ul. Bojkowskiej*), obejmującym obszar przedmiotowego opracowania, zawarto następujące zalecenia:

(...) Na terenach przyległych do południowo-zachodniej obwodnicy miasta, projektowanego połączenia ul. Chorzowskiej z ul. Pszczyńską (tzw. „Nowobojkowska”), autostrady A4, A1, zlokalizowanej po północnej stronie terenów objętych planami DTŚ – wyklucza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej. Lokowanie tu zabudowy usługowej i przemysłowej jest korzystne z punktu widzenia rozwoju aglomeracji i ochrony terenów mieszkalnych dzięki ekranowaniu hałasu.

Ustalenia projektu planu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

W zakresie działań minimalizujących potencjalny negatywny wpływ zapisów projektu planu na środowisko istotne są ustalenia dotyczące: zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających ochronie, infrastruktury technicznej, ochrony klimatu akustycznego, a także funkcji i gabarytów zabudowy.

W **rozdziale 1** projektu planu ustalono przepisy ogólne.

W **rozdziale 2** projektu planu ustalono zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Na całym obszarze planu ustalono:

- zakaz lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem inwestycji z zakresu łączności publicznej, infrastruktury technicznej, dróg publicznych i wydobywania kopalin ze złoża;
- zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w przepisach odrębnych;
- zakaz zagospodarowania lub użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód podziemnych lub powierzchniowych.

W zakresie postępowania z odpadami ustalono:

- nakaz prowadzenia gospodarki odpadami w sposób zgodny z przepisami odrębnymi;
- zakaz magazynowania odpadów, z wyjątkiem czasowego magazynowania odpadów wytworzonych w wyniku własnej działalności prowadzonej na terenie do którego wytwórca posiada tytuł prawny.

W celu ograniczenia niskiej emisji do atmosfery zakazano stosowania źródeł ciepła nie spełniających

warunków określonych w rozdz. 7 uchwały.

W **rozdziale 3** wskazano udokumentowane złoża węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej nr WK 338 „Sośnica”, a także teren górniczy „Sośnica III”, w granicach których zlokalizowany jest obszar opracowania oraz ustalono brak innych terenów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych.

W **rozdziale 4** ustalono: maksymalną wysokość zabudowy na obszarze planu – 45 m (z określonymi wyjątkami), nieprzekraczalne ograniczenia wysokości obiektów budowlanych, określone w Dokumentacji rejestracyjnej lotniska, a także granice strefy 4 km od punktu odniesienia lotniska, w której zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych sprzyjających występowaniu zwierząt stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych oraz granice strefy 3 km od progu i końca drogi startowej lotniska, w której zabrania się hodowli lub wypuszczania ptaków stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych.

W **rozdziałach 5 i 6** omówiono odpowiednio – szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych projektem planu oraz zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji.

W **rozdziale 7** określono zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym ustalono zasadę sytuowania pod ziemią wszystkich liniowych elementów infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem napowietrznych linii elektroenergetycznych.

W zakresie odprowadzania ścieków komunalnych ustalono:

- odprowadzanie ścieków sanitarnych w systemie rozdzielczym do kanalizacji sanitarnej;
- podczyszczanie ścieków przemysłowych do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi przed przyjęciem do kolektorów miejskich.

W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustalono:

- odprowadzenie sieci kanalizacji deszczowej, a także do rowów, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dopuszczenie retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zgodnie z przepisami odrębnymi;
- objęcie systemami odprowadzającymi wody opadowe i roztopowe terenów o szczelnej nawierzchni, w tym dróg, ulic, placów i parkingów oraz innych powierzchni narażonych na zanieczyszczenia środkami ropopochodnymi lub innymi niebezpiecznymi;
- podczyszczanie wód opadowych i roztopowych z terenów o szczelnej nawierzchni do wymaganych prawem standardów, przed wprowadzeniem ich do kanalizacji deszczowej lub rowu.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną m.in. dopuszczono stosowanie odnawialnych źródeł energii oraz możliwość przebudowy, rozbudowy i budowy nowych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustalono:

- zaopatrzenie z sieci ciepłowniczej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w przypadku braku obowiązku podłączenia do sieci ciepłowniczej określonego w przepisach odrębnych, dopuszczono stosowanie:
 - odnawialnych źródeł energii,
 - ogrzewania elektrycznego,
 - ciepła powstałego w wyniku kogeneracji,

- o podłączenia do sieci gazowej, a w przypadku braku technicznych możliwości podłączenia do sieci gazowej dopuszczono stosowanie indywidualnych wysokosprawnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe lub stosowanie kotłowni olejowych,
- o kotłowni gazowych z indywidualnych lub lokalnych zbiorników gazu.

W **rozdziale 8** dokonano ustaleń szczegółowych dla poszczególnych terenów:

- dla terenów **zabudowy usługowo-produkcyjnej (U/P)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (usługi, obiekty produkcyjne, składy, magazyny, bazy eksploatacyjne), minimalną intensywność zabudowy – 0,1, maksymalną – 3,0, powierzchnię zabudowy – max. 75% pow. działki budowlanej, powierzchnię biologicznie czynną – min. 15% pow. działki bud., maksymalną wysokość budynków: 28 m, a także zakaz otwartego składowania materiałów;
- dla terenów **dróg głównych ruchu przyspieszonego (KDGP)** ustalono przeznaczenie podstawowe (droga publiczna klasy głównej ruchu przyspieszonego) i uzupełniające (m.in. infrastruktura techniczna, droga publiczna klasy dojazdowej) oraz zasady zagospodarowania terenu.

Ponadto, dla terenów **U/P** dopuszczono lokalizację dróg wewnętrznych, ciągów pieszych, stanowisk postojowych, tras rowerowych, zieleni urządzonej, infrastruktury technicznej i kondygnacji podziemnych.

W **rozdziale 9** zawarto ustalenia dotyczące stawek procentowych opłaty planistycznej, zaś w **rozdziale 10** – przepisy końcowe.

Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi

Projektowane przeznaczenie terenu pod zabudowę usługowo-produkcyjną, wraz z niezbędnymi terenami komunikacji nie koliduje z zagospodarowaniem terenów sąsiednich, gdzie również są zlokalizowane obiekty produkcyjne, usługowe i handlowe.

W stosunku do obecnie obowiązujących na przedmiotowym terenie planów miejscowych zmiany przeznaczenia obejmują nieznaczne powiększenie terenów usługowo-produkcyjnych, kosztem rezerwy terenów komunikacji przeznaczonych pod zrealizowany węzeł drogowy i pasa zieleni wzdłuż ul. Pszczyńskiej.

Zmiany wprowadzone do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego są racjonalne i zgodne z oczekiwaniami interesariuszy. Projektowane zmiany przeznaczenia terenu są zgodne z zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* i uwzględniają istniejące warunki ekofizjograficzne.

3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Nie stwierdzono takich obszarów i oddziaływań.

3.3. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W przedstawionym w rozdz. 3.1. niniejszej prognozy projekcie planu uwzględniono zapisy dotyczące zasad ochrony środowiska i przyrody ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko w zakresie:

- gospodarki odpadami;
- infrastruktury technicznej;
- odprowadzenia ścieków komunalnych i deszczowych;
- wód roztopowych i deszczowych;
- zaopatrzenia w ciepło.

Ponadto, ustalono obowiązujące na całym obszarze projektu planu zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Zakazano lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami) oraz zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, zagospodarowania lub użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód podziemnych i podziemnych oraz otwartego składowania materiałów. Ustalono nakaz uszczelnienia nawierzchni narażonych na zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi. Wprowadzono również minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej o wartości 15%.

Uznaje się, że przyjęte w projekcie planu rozwiązania nie będą powodować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Teren opracowania nie wykazuje wybitnych walorów przyrodniczych, ani też w jego bezpośrednim sąsiedztwie (tzn. w promieniu spodziewanego oddziaływania rezultatów wdrożenia zapisów MPZP) nie znajdują się obszary siedliskowe Natura 2000 czy inne formy ochrony przyrody i krajobrazu. Najbliższy obszar chroniony – rezerwat przyrody Las Dąbrowa – zlokalizowany jest w odległości ok. 8 km od północno-zachodniej granicy obszaru opracowania.

3.4. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Prognozowane oddziaływanie wyznaczonego w planie przeznaczenia terenu na takie elementy środowiska, jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne zawarto w Tabeli 4.

Tab. 4. Prognozowane oddziaływanie ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska.

Ustalenia dla terenów	Prognozowane wpływy na elementy środowiska													Wnioski
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Natura 2000	
U/P	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0	Teren zabudowy usługowo-produkcyjnej będzie wywierać negatywny wpływ na większość elementów środowiska. Oczekuje się pozytywnego wpływu na dobra materialne. Sumaryczny wpływ ocenia się jako umiarkowanie niekorzystny [klasa C].

KDGP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-	0	Tereny dróg głównych będą umiarkowanie niekorzystnie oddziaływać na większość komponentów środowiska [klasa C].
------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

0 - brak oddziaływania, (+) pozytywne oddziaływanie, (-) negatywne oddziaływanie

Opracowanie: Referat Miejskiej Pracowni Urbanistycznej

Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi

Obszar opracowania jest silnie przekształcony antropogenicznie. Powierzchnia terenu została w dużej części zniwelowana, czego konsekwencją są występujące miejscami we wierzchniej warstwie gruntu nasypy gruzowo-betonowe (o grubości ok. 1 m), wpływające również na zaburzenia naturalnego funkcjonowania gleb.

Ustalenia projektu planu chronią środowisko glebowe przed dalszym zanieczyszczeniami zakazując m.in.: zagospodarowania lub użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, magazynowania odpadów, otwartego składowania materiałów, a także nakazując odprowadzanie ścieków sanitarnych do kanalizacji sanitarnej, a wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej (z określonymi wyjątkami).

Ze względu na wcześniejsze antropogeniczne przekształcenia obszaru opracowania, realizacja ustaleń planu nie będzie miała istotnego wpływu na gleby i powierzchnię terenu.

Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Stosowanie przepisów odrębnych dotyczących jakości odprowadzanych wód deszczowych i roztopowych oraz realizacja ustaleń projektu planu, zakazujących zagospodarowania lub użytkowania terenu, które powoduje zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, a także nakazujących podczyszczanie wód opadowych i roztopowych do wymaganych prawem standardów, powinno uchronić wody przed degradacją.

Realizacja planowanej zabudowy usługowej i produkcyjnej będzie wiązała się ze zwiększeniem ilości odprowadzanych ścieków komunalnych i przemysłowych. Ustalenia projektu określają sposób odprowadzania ścieków za pomocą sieci kanalizacyjnej, z obowiązkiem podczyszczenia ścieków przemysłowych do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi. Istniejące i planowane inwestycje komunikacyjne powinny być zabezpieczone przed przedostawaniem się zanieczyszczeń ropopochodnych z nawierzchni jezdni bezpośrednio do wód powierzchniowych.

Stosowanie ustaleń planu oraz przepisów odrębnych powinno ograniczać uciążliwości dla środowiska wodnego. Odprowadzanie ścieków komunalnych, przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych regulowane będzie przez odpowiednie decyzje administracyjne.

Wpływ na powietrze atmosferyczne

Zapisy projektu planu ustalają zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, z dopuszczeniem indywidualnych urządzeń grzewczych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku pojawienia się nowych emitorów w zakresie niskiej emisji, możliwe jest okresowe przekroczenie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza (pyły zawieszone, benzo(a)piren), zwłaszcza w okresie grzewczym i przy niesprzyjających warunkach meteorologicznych.

Ponadto, realizacja zapisów planu może przyczynić się do zwiększenia ruchu kołowego, w tym ruchu ciężkiego, a także powstania nowych źródeł emisji przemysłowych (pyłów i gazów). Skala i uciążliwości związane z powyższymi emisjami będą ściśle związane z rodzajem prowadzonej na terenach U/P działalności,

a więc będą możliwe do oszacowania dopiero na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko konkretnej inwestycji.

Prognozowane emisje będą związane z indywidualnymi systemami grzewczymi, a także komunikacją kołową i działalnością przemysłową. Dokładne oszacowanie uciążliwości będzie możliwe w procedurze oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnej inwestycji.

Wpływ na klimat akustyczny

Lokalizacja nowych obiektów usługowych i produkcyjnych, a także ich użytkowanie będą sprzyjać zwiększonej emisji hałasu wynikającej zarówno z prowadzonej na danym terenie działalności, jak i jej obsługi komunikacyjnej. Podobnie jak wskazano wyżej, skala i uciążliwości zależą będą od rodzaju prowadzonej działalności i będą możliwe do oszacowania dopiero na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko konkretnej inwestycji.

W granicach obszaru opracowania nie są zlokalizowane tereny objęte ochroną akustyczną.

Wpływ na klimat akustyczny będzie zależał od prowadzonej na terenach U/P działalności. Oszacowanie uciążliwości będzie możliwe w procedurze oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnej inwestycji.

Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy

Realizacja ustaleń projektu planu i związana z nią wycinka drzewostanu oraz likwidacja spontanicznej roślinności przyczyni się do zniszczenia siedlisk drobnej, synantropijnej fauny i ptactwa. Obszar opracowania nie obejmuje terenów cennych przyrodniczo, których przekształcenie wiązałoby się naruszeniem wartościowych ekosystemów.

Ze względu na wcześniejsze antropogeniczne przekształcenia obszaru opracowania, realizacja ustaleń planu nie będzie miała istotnego wpływu na świat zwierzęcy i roślinny oraz różnorodność biologiczną.

Wpływ na klimat lokalny

Realizacja zabudowy usługowo-produkcyjnej może nieznacznie wpływać na modyfikację klimatu lokalnego w odniesieniu do zaburzeń pola wiatru oraz emisji ciepła. Ze względu na ograniczenie wysokości budynków, wyznaczenie maksymalnych powierzchni zabudowy oraz położenie obszaru opracowania na terenach podmiejskiej zabudowy usługowo-magazynowo-produkcyjnej, nie przewiduje się istotnego wpływu na system przewietrzania miasta.

Nie prognozuje się znacząco negatywnych oddziaływań na klimat lokalny.

Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne

Ustalenia projektu planu w zakresie ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu zapewniają utrzymanie skali i charakteru zabudowy, w odniesieniu do obszarów sąsiednich (na których zlokalizowane jest m.in. centrum handlowe oraz inne obiekty produkcyjne, usługowe i magazynowe).

Nie prognozuje się znaczących negatywnych oddziaływań na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne.

Wpływ na zdrowie ludzi

Ze względu na oddalenie obszaru opracowania od najbliższych terenów zabudowy mieszkaniowej (ponad

400 m) oraz zakaz lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, nie przewiduje się istotnego wpływu zapisów projektu na zdrowie ludzi.

W przypadku wystąpienia ponadnormatywnych emisji hałasu oraz zanieczyszczeń zastosowanie mają przepisy odrębne lub podejmowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zmniejszających uciążliwości, np. poprzez budowę osłon zmniejszających emisję hałasu, ekranów akustycznych, nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany organizacji pracy.

Nie prognozuje się istotnego wpływu realizacji zapisów projektu planu na zdrowie ludzi.

Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych

W bezpośrednim i niedalekim sąsiedztwie obszaru objętego projektem planu miejscowego nie wyznaczono obszarów objętych ochroną prawną. Najbliższy obszar chroniony – rezerwat Las Dąbrowa – znajduje się w odległości ponad 8 km od granic opracowania.

Ustalenia projektu planu nie będą wywierać negatywnego oddziaływania na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000 i pozostałych form ochrony przyrody.

Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze

Ustalenia projektu planu zostały przygotowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze, jednakże każda zmiana zagospodarowania wywiera określony wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Poszczególne przeznaczenia terenu, jakie zostały określone w zapisach projektu planu, sklasyfikowano pod względem oddziaływania na środowisko i istniejący krajobraz. Wyznaczono cztery klasy terenów oznaczonych symbolami A, B, C i D, przy czym znaczenie jest następujące:

- A – Funkcje o pozytywnym wpływie na środowisko;**
- B – Funkcje nie wywołujące istotnych zmian w środowisku;**
- C – Funkcje powodujące umiarkowanie niekorzystne przekształcenia w środowisku;**
- D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko.**

Klasa A – Funkcje o pozytywnym wpływie na środowisko

- nie występuje

Klasa B – Funkcje nie wywołujące istotnych zmian w środowisku

- nie występuje

Klasa C – Funkcje powodujące umiarkowanie niekorzystne przekształcenia w środowisku

- U/P – tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej;
- KDGP – tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego.

Tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej oraz tereny komunikacji będą miały umiarkowanie niekorzystne oddziaływanie na środowisko, co związane jest z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu. W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań, w projekcie planu miejscowego wprowadzono zakazy, ograniczające rodzaj prowadzonej działalności (zakazy prowadzenia działalności mogącej zawsze znacząco oddziaływać na

środowisko, lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, otwartego składowania materiałów).

Zabudowa terenu wiązać się będzie likwidacją spontanicznej zieleni, a w konsekwencji również siedlisk występujących tam gatunków zwierząt. Wykonywane wykopy fundamentowe i inne prace ziemne mogą się również przyczynić do zmiany stosunków wodnych i pokrywy glebowej, jednakże jak wskazano wcześniej, obszar opracowania już w chwili obecnej został w dużej mierze przekształcony przez człowieka. W projekcie MPZP wprowadzono zapisy ograniczające wysokość i powierzchnię zabudowy oraz nakazujące zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Z realizacją ww. funkcji wiązać się będzie również konieczność zapewnienia dostaw mediów i energii – w tym celu wprowadzono zapisy dotyczące stosowania odnawialnych lub czystych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami i ściekami. Ustalenia planu ograniczają uciążliwość terenów zabudowanych, dotyczy to szczególnie zaopatrzenia terenu w niezbędne media, w tym w sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Planowana zabudowa może stać się źródłem nowych emisji z systemów grzewczych, instalacji przemysłowych oraz pośrednio źródłem wzrostu hałasu komunikacyjnego, jednakże skala tych emisji zależeć będzie od rodzaju prowadzonej działalności.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- **charakteru zmian: potencjalnie niekorzystne,**
- **intensywności przekształceń: duże,**
- **bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie i pośrednie,**
- **okresu trwania oddziaływania: długoterminowe,**
- **częstotliwości oddziaływania: stałe,**
- **trwałości przekształceń: nieodwracalne.**

Klasa D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko

- nie występuje

3.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu

Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego

Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, m.in.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,

- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.),
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.).
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz Protokołem,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Dokumenty wspólnotowe / Dyrektywy Unii Europejskiej:
 - Dyrektywa 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywy 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków, będąca podstawą tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000,
 - Dyrektywa 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
 - Dyrektywa 98/83/UE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
 - Dyrektywa Ramowa UE dotycząca wody, przyjęta w 1997 r.,
 - Dyrektywa Ramowa w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r., Dyrektywa 9/31 WE w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- Umowy międzynarodowe:
 - Porozumienie między Min. OŚNiL RP a Państwowym Komitetem Republiki Białoruś ds. Ekologii o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z 1992 r.,
 - Porozumienie między Min. OŚNiL a Min. Leśnictwa Republiki Białoruś z 1995 r. dot. m.in. rozwoju ochrony cennych ekosystemów, gospodarki wodnej WZŚ i kłesk żywiołowych,
 - Porozumienie między Min. OŚNiL RP a Departamentem OŚ Republiki Litewskiej z 24.01.1992 r. o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego, najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru planu i terenów do niego przyległych.

Dokumenty szczebla krajowego

Do dokumentów o randze krajowej należą:

- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Dokument ten wskazuje problemy, priorytety, narzędzia i kierunki interwencji związane z ochroną środowiska, związane także ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w dwóch horyzontach czasowych: pośrednim (do roku 2020) oraz docelowym (do roku 2030). Dokument przedstawia cel główny: rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców oraz cele szczegółowe: poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem kłesk żywiołowych, a także cele horyzontalne: rozwijanie kompetencji (wiedzy,

umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa i poprawę efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań.

Dokument mówi o zachowaniu całej rodzimej przyrody, bez względu na jej formę użytkowania oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia.

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Dokument określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych.

- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Jest to dokument programowy dla inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych. Zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru opracowania i terenów do niego przyległych.

Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

W Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (tzw. SPA 2020) uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030. W przedmiotowym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju. Wśród najbardziej wrażliwych sektorów i obszarów dla których określono cele i kierunki działań adaptacyjnych znalazły się: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, obszary górskie, strefy wybrzeża, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Miejscowy plan jest związany przede wszystkim z sektorami jakimi są: gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane, a w mniejszym stopniu również z budownictwem i infrastrukturą.

Projekt miejscowego planu obejmuje obszar o charakterze nieużytków w dzielnicy przemysłowo-składowej, który zlokalizowany jest poza terenami zagrożonymi możliwością wystąpienia powodzi czy osuwisk. Do głównych zagrożeń dla przedmiotowego terenu należą: silne ulewy typu nawałnego powodujące podniesienie zwierciadła wód gruntowych i powstawanie zalewisk oraz upały i susze sprzyjające deficytowi wody w miastach.

Ustalenia miejscowego planu wpisują się przede wszystkim w realizację kierunków działań określonych w SPA 2020 w zakresie celu nr 1 (zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska) oraz celu nr 4 (zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu).

Do ustaleń planu realizujących założenia powyższych celów i kierunków należą między innymi:

- zakaz zagospodarowania i użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych;
- dopuszczenie stosowania odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej oraz stosowania wysokosprawnych indywidualnych systemów ogrzewania;
- wprowadzenie dla minimalnego udziału terenów biologicznie czynnych (15% lub więcej);
- dopuszczenie retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym dokumentach strategicznych, takich jak: „Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”, „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego”, czy „Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego”.

Wśród długoterminowych celów „Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024” znalazły się m.in.:

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych;
- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód;
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami;
- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu;
- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

Niniejszy projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego realizuje powyższe cele poprzez:

- dbałość o jakość wód powierzchniowych i podziemnych i ich ochronę (wprowadzenie korzystnych rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej);
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego (stosowanie przyjaznych środowisku mediów grzewczych);
- w zakresie różnorodności biologicznej – poprzez obowiązek pozostawienia części działek budowlanych jako tereny biologicznie czynne.

„Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego” wskazuje na konieczność kształtowania polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie jakości powietrza. Jako dobre praktyki z zakresu planowania przestrzennego „Program...” wymienia m.in. określanie w planach miejscowych wymagań w zakresie stosowanych systemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, czy zachowanie największej możliwej powierzchni terenów zielonych. Przedmiotowy projekt planu realizuje powyższe założenia m.in. poprzez odpowiednie zapisy dotyczące infrastruktury technicznej oraz wyznaczenie minimalnego odsetka powierzchni biologicznie czynnej dla działek budowlanych.

Ponadto, na szczeblu lokalnym przyjęto poruszające kwestię środowiska dokumenty strategiczne, spośród których zapisy istotne dla projektu planu miejscowego zawierają m.in. *Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020* oraz *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*²⁰. Określone w Programie... cele są zbieżne w wymienionych powyżej celami Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego, w związku z czym zapisy projektu planu również realizują cele programu miejskiego. *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030* w działaniu 6.1 wskazuje na konieczność uwzględnienia kwestii zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta. Zapisy projektu planu miejscowego uwzględniają to zalecenie, realizując kierunki działań określone w SPA 2020.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice również formułuje cele w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Przedmiotowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest w całości zgodny z zapisami Studium.

3.6. Możliwe transgraniczne oddziaływanie

W oparciu o przepisy *ustawy ocenowej*, dotyczące postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów – uznaje się, że skutki realizacji projektu planu nie będą mieć znaczenia transgranicznego.

3.7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wprowadzono konkretnych rozwiązań, mających na celu analizę skutków realizacji jego ustaleń oraz częstotliwości prowadzenia monitoringu, gdyż skutki te podlegają badaniom w ramach państwowego monitoringu środowiska. Monitoring poszczególnych komponentów środowiska prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Państwowy Instytut Geologiczny, zgodnie z ustawami *Prawo ochrony środowiska* oraz *Prawo wodne*. Ponadto, zgodnie z zapisami *ustawy ocenowej*, każde przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które może być realizowane na podstawie ustaleń planu miejscowego, wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Ocenę przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia. W ramach ww. postępowania

²⁰ *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030, uchwała nr VII/123/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 11 lipca 2019 r.*

analizuje się oddziaływanie danego przedsięwzięcia na środowisko zarówno na etapie jego budowy, jak i eksploatacji.

Częstotliwość przeprowadzania analiz skutków realizacji planu powinna być uwarunkowana częstotliwością badania aktualności kierunków polityki przestrzennej, zawartych w planach, programach i studiach oraz w aktach prawa miejscowego. Zgodnie z art. 32 ust. 2 *upzp*, wyniki wykonywanych analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinny być przekazywane radzie gminy co najmniej raz w czasie trwania kadencji. Proponuje się zatem, aby analizy dotyczące środowiskowych skutków realizacji postanowień projektu planu były przeprowadzane w ramach powyższego działania.

4. Podsumowanie

4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu

Podstawowym rozwiązaniem alternatywnym wobec zawartych w projektowanym dokumencie jest odstąpienie od przygotowania przedmiotowego projektu planu i utrzymanie w mocy zapisów obecnie obowiązujących: *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla dzielnicy Ligota Zabrska oraz dzielnicy przemysłowo-składowej położonej pomiędzy ul. Pszczyńską i ul. Bojkowską*, a także zmian *miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice*. Rozwiązanie to jest jednakże sprzeczne z zamierzeniami inwestycyjnymi miasta oraz oczekiwaniami i potrzebami inwestorów, ponadto brak realizacji ustaleń przedmiotowego projektu planu spowoduje wystąpienie zmian w środowisku o zbliżonej skali i uciążliwości.

Zapisy projektu planu miejscowego nie mogą naruszać zapisów obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*, w którym określone są m.in. proponowane przeznaczenia terenów i ich wybrane parametry. Możliwość wprowadzenia w projekcie planu rozwiązań alternatywnych ograniczona jest więc do takich, które będą zgodnie z zapisami Studium. W związku z powyższym, jako ewentualne rozwiązanie alternatywne proponuje się rozważyć zwiększenie udziału powierzchni terenów zieleni biologicznie czynnej na działkach budowlanych terenów planowanego zainwestowania.

4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejszy dokument dotyczy projektu *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego przy ul. Pszczyńskiej, w rejonie węzła autostradowego „Gliwice-Sośnica”*. Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach dzielnicy Ligota Zabrska, na terenie nieużytków sąsiadującym z zabudową przemysłową i usługową. W chwili obecnej na obszarze opracowania obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przewidujące zbliżone funkcje i parametry terenów. Główne zmiany w stosunku do zapisów obowiązujących planów obejmują ujednolicenie przeznaczeń i parametrów zabudowy, likwidację pasa zieleni wzdłuż ul. Pszczyńskiej i zagospodarowanie terenów komunikacji, zbędnych po wykonaniu

ostatecznej formy węzła autostradowego "Gliwice-Sośnica".

W poszczególnych rozdziałach niniejszej prognozy określono i oceniono istniejący stan środowiska przyrodniczego wraz z wpływem ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na poszczególne jego komponenty. Środowisko przyrodnicze na obszarze opracowania jest silnie przekształcone antropogenicznie, będąc obiektem antropopresji związanej z industrializacją. Stan środowiska na analizowanym terenie, zarówno pod względem ukształtowania terenu, warunków klimatycznych, gleb, świata roślin i zwierząt można uznać za dostateczny. Do głównych problemów ochrony środowiska, związanych z realizacją projektu planu należy zaliczyć: zanieczyszczenie powietrza oraz promieniowanie elektromagnetyczne zlokalizowanych na obszarze opracowania linii elektroenergetycznych 110 kV. W granicach obszaru opracowania nie zidentyfikowano terenów cennych pod względem przyrodniczym. Zapisy projektu planu uwzględniają wymogi kształtowania krajobrazu oraz istniejące uwarunkowania ekofizjograficzne. Realizacja zapisów projektu planu generować będzie oddziaływania umiarkowanie niekorzystne, związane zarówno z budową (przekształcenia powierzchni ziemi i gleby, emisja hałasu, emisja zanieczyszczeń), jak i późniejszą eksploatacją nowych inwestycji. Zapisy projektu planu w zakresie ochrony środowiska i przyrody minimalizują potencjalne niekorzystne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Niniejsza prognoza potwierdza, że zapisy projektu MPZP zapewniają ochronę poszczególnych komponentów środowiska, w tym także zdrowia ludzi, zachowując uwarunkowania ekofizjograficzne przedmiotowego terenu. Prognozę opracowano zgodnie z aktualnie obowiązującymi wymaganiami zapisanymi w ustawie *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

4.3 Materiały źródłowe

Na etapie sporządzania niniejszego dokumentu wykorzystano następujące materiały źródłowe:

- Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miasta Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa
- Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa;
- Dulias R., Hibszar A. (red), 2008, *Górnośląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec*;
- Haisig J., 2015, *Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa;
- Kondracki J., 2002, *Geografia Regionalna Polski*, PWN, Warszawa;
- Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa;
- Szczygieł A. i in., 2020, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2019*, GIOŚ, Warszawa;
- *Baza danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000 – Pierwszy Poziom Wodonośny*, 2006, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrogeologiczna Polski*, 1998, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrograficzna 1:50 000*, 2001, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Mapa sozologiczna 1: 50 000*, 1995, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Mapa geośrodowiskowa Polski (II) 1:50 000*, 2014, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa form geomorfologicznych 1:25 000*; 1987, Wydział Geodezji Urzędu Wojewódzkiego, Katowice;
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla dzielnic Ligota Zabrska oraz dzielnic przemysłowo-składowej położonej pomiędzy ul. Pszczyńską i ul. Bojkowską* (uchwała nr XLVII/1217/2006 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 26 października 2006 r.);
- *Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego: 1) dla terenu obejmującego dzielnicę Sośnica-Południe; 2) dla terenu obejmującego dzielnicę Ligota Zabrska oraz dzielnicę przemysłowo-składową położoną pomiędzy ul. Pszczyńską i ul. Bojkowską; 3) dla terenu obejmującego dzielnicę przemysłowo-składową położoną pomiędzy planowaną obwodnicą a autostradą A4 i projektowaną autostradą A1; 4) dla terenu obejmującego część KSSE Podstrefy Gliwice "Obszar Bojkowska" położonego na wschód od ul. Bojkowskiej*, 2005, PU "Plan" s.c., Gliwice;
- *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*, uchwała nr VII/123/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 11 lipca 2019 r.;
- *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*, uchwała nr V/11/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2015 r.;
- *Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020*, Uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.;
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice*, uchwała nr

XXXI/956/2009 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2009r.;

- *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000*, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* (uchwała nr XXV/555/2001 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 11 stycznia 2001 r.);
- *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* (uchwała nr XIII/230/2003 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 23 października 2003 r.).